

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
13 päivänä joulukuuta 1983 *

Asiassa 222/82,

jonka Tunbridge Wells County Court on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensiksi mainituissa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Apple and Pear Development Council

vastaan

K. J. Lewis Ltd ym.

ennakkoratkaisun muun muassa siitä, onko perussäännöltään ja/tai tehtäviltään Apple and Pear Development Councilin kaltaisen elimen ja sellaisen rahoitusjärjestelmän, johon mainitun elimen toimet perustuvat, perustaminen tai säilyttäminen tiettyjen ETY:n perustamissopimuksen ja vuoden 1972 liittymisasiakirjan määräysten sekä hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 18 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72 (EYVL N:o L 118, s. 1) mukaista,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat T. Koopmans ja K. Bahlmann sekä tuomarit P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, G. Bosco, O. Due ja U. Everling,

* Oikeudenkäyntikieli: englantia.

julkisasiamies: S. Rozès,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Tunbridge Wells County Court on 19.7.1982 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 23.8.1982, esittänyt yhteisöjen tuomioistuintielle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat erityisesti perustamissopimuksen 30, 34 ja 38–47 artiklan, vuoden 1972 liittymisasiakirjan 42 artiklan ja 60 artiklan 1 kohdan sekä hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 18 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72 (EYVL N:o L 118, s. 1) tulkintaa, voidakseen arvioida ensiksikin, onko Apple and Pear Development Councilia (omenan- ja päärynäntuotantoalan kehittämisneuvosto) koskeva Yhdistyneen kuningaskunnan säännöstö yhteensopiva kyseisten säännösten ja määräysten kanssa, ja toisaalta, mitä seurauksia niiden mahdollisesta yhteensoveltumattomuudesta on kyseisen neuvoston rahoittamiseen käytettyyn maksuun nähden.
- 2 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että Apple and Pear Development Council, (jäljempänä Council), on perustettu vuonna 1947 annetun *Industrial Organization and Development Act* -nimisen lain (laki teollisuuden järjestämisestä ja kehittämisestä) mukaisesti tehdyllä ministeriön päätöksellä; kyseisessä laissa toimivaltainen ministeriö valtuutetaan tekemään päätös tietyn teollisuuden alan ”kehittämisneuvoston perustamisesta”, jos se pitää sitä aiheellisena ”teollisuuden tehokkuuden tai tuottavuuden lisäämiseksi, niiden palvelujen parantamiseksi tai kehittämiseksi, joita kyseinen teollisuus yhteiskunnalle tuottaa tai voisi tuottaa, tai sen mahdollistamiseksi, että se voi tuottaa tällaisia palveluja entistä taloudellisemmalla tavalla”. Ennen tällaisen päätöksen tekemistä ministeriön on kuultava henkilöitä, jotka edustavat merkittävää osaa kyseisellä alalla toimivista tai työskentelevistä toimijoista. Ministeriöllä ei ole oikeutta tällaisen päätöksen tekemiseen, jollei se ole vakuuttunut siitä, että ”merkittävä osa mainitun alan palveluksessa olevista henkilöistä toivoo kehittämisneuvoston perustamista”. Kehittämisneuvoston nauttiman kannatuksen laajuutta on tarkasteltava uudelleen määräajoin.

- 3 Vuonna 1966 omenien ja päärynöiden tuottajat tekivät maatalous-, kalatalous- ja elintarvikeministeriölle aloitteen oman alansa kehittämisneuvoston perustamiseksi. Lakisääteisten kuulemismenettelyjen jälkeen ministeriö teki vuonna 1966 päätöksen omenan- ja päärynäntuotantoalan kehittämisneuvostosta (*Apple and Pear Development Order, Statutory Instrument 1966 No 1579*) ja kyseinen päätös tuli voimaan 23.12.1966. Tämän jälkeen kysymystä Councilin säilyttämisestä on tarkasteltu lain mukaisesti uudelleen useita kertoja ja siihen nykyisin sovellettava säännöstö sisältyy 6.5.1980 tehtyyn päätökseen (*Statutory Instrument 1980 No 623*; jäljempänä vuoden 1980 päätös).
- 4 Council muodostuu ministeriön nimeämistä jäsenistä. Jäsenten jakauma on seuraava: kahdeksan tuottajaa, kaksi palkattua työntekijää, kaksi riippumatonta jäsentä ja kaksi markkinoinnin ja jakelun asiantuntijaa.
- 5 Vuoden 1980 päätöksen liitteen mukaan Councilin tehtävät ovat seuraavat:
- ”1. Tieteellisen tutkimuksen edistäminen tai toteuttaminen.
 2. Materiaaleja ja välineistöä sekä tuotantomenetelmiä, hallintoa ja työvoiman käyttöä koskevan tutkimuksen edistäminen tai toteuttaminen, mukaan lukien uusien materiaalien, välineiden ja menetelmien tutkimus ja kehittäminen ja jo käytössä olevien parantaminen, eri vaihtoehtoihin liittyvien etujen arviointi, koelaitosten johtaminen ja kokeiden suorittaminen kaupallisessa mitassa.
 3. Vaatimusten mukaisten tuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen.
 - a) Vaatimusten mukaisten tuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämishjelmiin osallistuvien henkilöiden neuvonta siltä osin, mihin hintoihin näiden olisi pyrittävä myymään tällaisia tuotteita, ja tutkimusten suorittaminen sen mahdollistamiseksi, että Council voi antaa tällaista neuvontaa (lisäys 17.12.1980 tehtyyn päätökseen).
 4. Myyntinimitysten paremman määrittelyn ja niiden yhdenmukaisen käytön edistäminen.
 5. Tuotteiden varmennuksen toteuttaminen, varmennettujen tavaramerkkien rekisteröinti ja tällaisten tavaramerkkien haltijoiden tehtävien määrittäminen.

6. Tuotteiden markkinointia ja jakelua koskevien järjestelyjen parantamiseen tähtäävän tutkimuksen edistäminen tai toteuttaminen.
7. Alan tuotteiden kulutusta ja käyttöä koskevan tutkimuksen edistäminen tai toteuttaminen.
8. Sellaisten järjestelyjen edistäminen, joilla helpotetaan osuuskuntien materiaali- ja välinehankintoja, tuotannon yhteensovittamista ja tuotteiden markkinointia ja jakelua.
9. Vientikaupan edistäminen, mukaan lukien ulkomailla tapahtuvaa mainontaa koskevien järjestelyjen edistäminen tai toteuttaminen.
10. Sellaisten järjestelyjen edistäminen tai toteuttaminen, joilla parannetaan alan tuotteiden ja niiden käyttötapojen yleistä tuntemusta Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
11. Tilastojen keruun ja laatimisen edistäminen tai toteuttaminen.
12. Järjestelyjen toteuttaminen kerättyjen tietojen käyttöön saattamiseksi ja neuvonnan antamiseksi kaikissa Councilin tehtävien alaan kuuluvissa asioissa.”

6 Councilin toimet rahoitetaan maksulla, joka sillä on vuoden 1980 päätöksen nojalla valtuudet määrätä Englannin ja Walesin tuottajien maksettavaksi. Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöihin liittymisen jälkeen maksun vuotuista enimmäismäärää, joka ministeriön on hyväksyttävä, on asteittain lisätty kolmesta Englannin punnasta eekkeriltä (arviolta 7,50 punnasta hehtaarilta) 40 puntaan hehtaarilta. Tuottajat, joilla on 50 omena- tai päärynäpuuta istutettuina kahta hehtaaria pienemmällä alalla, on vapautettu maksusta.

7 Tuottajat, joita maksu koskee, on velvoitettu rekisteröitymään Councilissa ja toimittamaan sille ilmoituksia ja tietoja alalla toteuttamistaan toimista.

8 Council on saattanut Tunbridge Wells County Courtissa vireille siviilioikeudenkäynnin kolmea tuottajaa vastaan vaatien, että nämä velvoitetaan maksamaan sille kyseinen maksu varainhoitovuodelta 1980–1981. Vastajat ovat vaatineet vastakanteessa 1.1.1973 jälkeen maksamiensa vuotuisten maksujen palauttamista. Vastajat väittävät, että Councilin säilyttäminen on ollut vastoin yhteisön oikeutta aina Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisajankohdasta alkaen ja että liitty-

misiasiakirjan 60 artiklan mukaan mainittu maksu olisi ollut poistettava tullia vaikutukseltaan vastaavana maksuna viimeistään 1.2.1973.

- 9 Näin ollen County Court on päättänyt esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset.

Kysymys 1

Estävätkö ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 34 ja/tai 38-47 artiklan ja/tai liittymisasiakirjan 42 artiklan ja 60 artiklan 1 kohdan määräykset ja/tai neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72, sellaisena kuin se on muutettuna, säännökset jäsenvaltiota toteuttamasta ja/tai pitämästä voimassa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimenpiteitä, joilla

- i) perustetaan ja/tai säilytetään jossakin kyseisen jäsenvaltion osassa elin (jäljempänä Council), jonka perussääntö ja/tai tehtävät ovat *United Kingdom Statutory Instruments 1966 No 1579*:ssä ja/tai *1980 No 623*:ssa kuvatun kaltaiset

ja/tai

- ii) velvoitetaan omenan- ja päärynäntuotantoalalla (jäljempänä ala) toimivat henkilöt, joilla on ollut (a) ennen 1.4.1976 (mutta 1.4.1971 jälkeen) käytössään jäsenvaltion kyseisessä osassa vähintään viiden eekkerin suuruinen viljelyala ja sillä vähintään 50 omena- tai päärynäpuuta ja/tai joilla on ollut (b) ennen 1.4.1976 käytössään jäsenvaltion kyseisessä osassa vähintään kahden hehtaarin suuruinen viljelyala ja sillä vähintään 50 omena- tai päärynäpuuta, rekisteröitymään Councilissa siten, että kyseisen velvoitteen noudattamatta jättämistä pidetään rikkomuksena

ja/tai

- iii) Councilin sallitaan maatalous-, kalatalous- ja elintarvikeministeriön suostumuksella velvoittaa rekisteröidyt tuottajat toimittamaan sille ilmoituksia ja tietoja alalla toteuttamistaan toimista siten, että kyseisen velvoitteen noudattamatta jättämistä pidetään rikkomuksena

ja/tai

- iv) Councilin sallitaan kantaa rekisteröitymisvelvoitteen alaisilta tuottajilta vuotuista pakollista maksua, joka perustuu sen viljelyalan suuruuteen, joka näillä on käytössään alan toimintaa varten, jotta Council voi suoriutua hallinnollisista ja muista kustannuksistaan

ja/tai

- v) vapautetaan kyseisistä toimenpiteistä tuottajat, joilla on käytössään vähemmän kuin kaksi hehtaaria maata tai viljelyalaa, jolla on vähemmän kuin 50 omena- tai päärynäpuuta?

Kysymys 2

Jos vastaus koko ensimmäiseen kysymykseen tai johonkin sen osaan on myöntävä, onko sillä seikalla (edellyttäen, että se osoitetaan todeksi), että tuottajat, jotka edellä (ennakkoratkaisupyyntönsä) mainitun kyselytutkimuksen mukaan kannattivat Councilin säilyttämistä ja jotka edustivat siinä mainittua osuutta viljelyaloista, ovat antaneet nimenomaisen hyväksyntänsä Councilin perustamiselle ja/tai säilyttämiselle ja että tässä yhteydessä on kuultu järjestöjä, jotka otaksuttavasti edustavat suurta osaa alalla toimivista tai työskentelevistä henkilöistä, vaikutusta kyseiseen vastaukseen, ja jos on, millä tavoin se vaikuttaa siihen?

Kysymys 3

Jos jokin ensimmäisessä kysymyksessä kuvatuista toimenpiteistä tai osa tällaisesta toimenpiteestä on yhteensoveltumaton yhden tai useamman ensimmäisessä kysymyksessä mainitun yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen kanssa, onko sillä yhteisön oikeuden säännöksellä tai määräyksellä, jonka kanssa tällainen toimenpide tai toimenpiteen osa on yhteensoveltumaton, välitön oikeusvaikutus yhteisön jäsenvaltioissa sillä tavoin, että siinä perustetaan yksityisille oikeussubjekteille yhteisön olemassaoloon perustuvia oikeuksia, joihin nämä voivat vedota jäsenvaltion tuomioistuimissa, ja jos näin on,

- i) voiko tuottaja vedota kyseiseen yhteisön oikeuden säännökseen tai määräykseen puolustautumiskeinona Councilin esittämää mainitun vuotuisen maksun maksamisvaatimusta vastaan, ja jos näin on, voiko tällaisen yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen puolustautumiskeinona

käyttämällä olla maksusta kokonaan tai osittain vapauttava vaikutus, ja miten osittaisen vapautuksen tapauksessa on määritettävä kyseisen osittaisen vapautuksen suuruus

ja/tai

- ii) voidaanko kyseisen yhteisön säännöksen tai määräyksen perusteella vaatia, että tuottajalle palautetaan tämän maksamat vuotuiset maksut, ja jos näin on,
 - a) voidaanko kyseisen yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen perusteella vaatia kyseisten maksujen palauttamista kokonaan vai ainoastaan osittain ja miten tässä tapauksessa on määritettävä kyseisen palautettavan osan suuruus;
 - b) voidaanko maksettujen vuotuisten maksujen palauttamista vaatia nostamalla tämän sisältöinen kanne, jos maksaminen on tapahtunut ennen yhteisöjen tuomioistuimen tässä asiassa antaman tuomion julistamista, vai onko tämä mahdollista ainoastaan kyseisen tuomion julistamisen jälkeen (mahdollisesti) maksettavien maksujen osalta

ja/tai

- iii) voivatko jäsenvaltion tuomioistuimet päättäessään siitä, määrätäkö tuottajan maksamat vuotuiset maksut palautettaviksi, ottaa huomioon sen, että Council on käyttänyt vuotuisten maksujen tuoton tarkoituksiin, joissa siitä on ollut tai voinut olla etua tuottajalle?

Kysymys 4

Jos jokin ensimmäisessä kysymyksessä kuvatuista toimenpiteistä tai osa tällaisesta toimenpiteestä on yhteensoveltumaton ETY:n perustamissopimuksen 30 tai 34 artiklan kanssa, onko tällainen ristiriita syntynyt liittymisasiakirjan 42 artiklassa vai sen 60 artiklan 1 kohdassa mainittuna ajankohtana?

Ensimmäinen kysymys

- 10 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin pyrkii pääasiallisesti selvittämään, estävätkö kysymyksessä mainitut yhteisön säännökset ja määräykset organisaatioltaan Councilin kaltaisen elimen perustamisen tai säilyttämisen, jos kyseistä elintä rahoitetaan tuottajilta, joiden tuotantokapasiteetti ylittää tietyt rajat, kannetulla maksulla ja jos kyseiset tuottajat on velvoitettu rekisteröitymään kyseisessä elimessä ja toimittamaan sille tilastotietoja ja selvitystä kyseisellä alalla toteuttamistaan toimista. Toiseksi tuomioistuin kysyy, voiko tällainen elin olla mainittujen säännösten ja määräysten vastainen tehtäviensä perusteella.
- 11 Tältä osin on aiheellista huomauttaa, että tällaisen elimen yhteensopivuus yhteisön oikeuden kanssa määräytyy ennen muuta sen hoitamien tehtävien mukaan. Ensimmäiseen kysymykseen vastaamiseksi on näin ollen ensiksi tarkasteltava Councilin tehtävien luonnetta edellä mainitussa vuoden 1980 päätöksen liitteessä niistä annetun kuvauksen perusteella.

Councilin tehtävistä yleensä

- 12 Kyseisestä kuvauksesta ilmenee, ettei Council ole edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 1035/72 II osastossa tarkoitettu tuottajajärjestö, joka osallistuu kyseisessä asetuksessa säädetyn hinta- ja interventiojärjestelmän hallintoon. Councilin tarkoituksena ei ole toimia välittäjänä tuotteiden myynissä eikä puuttua markkinoihin. Tästä seuraa, että Councilille uskottujen tehtävien tarkastelussa on keskityttävä selvittämään, voiko näiden tehtävien hoito muulla tavoin rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa tai haitata maatalouspolitiikkaa koskevien perustamissopimuksen määräysten nojalla toteutetun kyseisen alan yhteisen markkinajärjestelyn toimintaa.
- 13 Tältä osin on ensiksikin syytä todeta, että tieteelliseen tai tekniseen tutkimukseen, tilastojen laatimiseen, kerättyjen tietojen levittämiseen tuottajien keskuuteen tai puhtaasti neuvontatehtäviin liittyvien toimien ei voida katsoa rajoittavan yhteisön sisäistä kauppaa eikä haittaavan yhteisen markkinajärjestelyn toimintaa.
- 14 Muiden päätöksen liitteen mukaan Councilille uskottujen tehtävien kuvauksesta ei voida kuitenkaan sinänsä päätellä, etteikö tällaisia tehtäviä voitaisi hoitaa tavalla, joka on omiaan rajoittamaan yhteisön sisäistä kauppaa tai haittaamaan yhteisen markkinajärjestelyn asianmukaista toimintaa ja joka voisi siten olla ristiriidassa ennakkoratkaisukysymyksessä mainittujen yhteisön säännösten ja määräysten kanssa.

- 15 Asiakirja-aineistosta ilmenee kuitenkin, että Council huolehtii pääasiallisesti Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla toteutettavasta mainonnasta ja myynnin edistämisestä sekä kyseisillä markkinoilla kaupan pidettävien kotimaisten hedelmien laadun parantamisesta. Näin ollen on tarkasteltava sitä, miltä osin tällaiset toimet voivat olla yhteensoveltumattomia kansallisen tuomioistuimen mainitsemien yhteisön säännösten ja määräysten kanssa. Mainontaan ja myynnin edistämiseen liittyvien toimenpiteiden osalta kyseisessä tarkastelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota perustamissopimuksen 30 artiklan tulkintaan, koska siinä kielletään muiden muassa kaikki tuonnin määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet. Tuotteiden laatuun liittyviä Councilin toimia on puolestaan tarkasteltava ottaen huomioon hedelmä- ja vihannessalan yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa säännöstössä määrätty laatuvaatimukset.

Mainostoiminnasta erityisesti

- 16 Mainonnan ja myynnin edistämisen osalta asiakirja-aineistosta ilmenee, että omenia ja päärynöitä yleensä koskevan mainonnan lisäksi Council järjestää erityisesti englantilaisia ja walesilaisia omenia ja päärynöitä ja eritoten tiettyjä Englannin ja Walesin tuotannolle tyypillisiä lajikkeita koskevia kampanjoita.
- 17 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on 24.11.1982 antamassaan tuomiossa (asia 249/81, komissio v. Irlanti, Kok. 1982, s. 4005) todennut, perustamissopimuksen 30 artiklassa määrätty kielto voi tietyin edellytyksin koskea kotimaisten tuotteiden myyntiä ja ostamista edistävää mainoskampanjaa, jos julkinen taho tukee sitä. Tosiasiallisesti Councilin kaltaisella jäsenvaltion hallituksen perustamalla ja tuottajien maksettavaksi määrättyllä maksulla rahoitetulla elimellä ei voi yhteisön oikeuden mukaan olla samaa vapautta mainonnassa käytettävien keinojen suhteen kuin tuottajilla itsellään tai vapaaehtoisilla tuottajien yhteenliittymillä.
- 18 Tällaisen elimen velvollisuutena on erityisesti pidäytyä kaikesta sellaisesta mainonnasta, jonka tarkoituksena on koettaa estää kuluttajia ostamasta muiden jäsenvaltioiden tuotteita tai vähentää näiden tuotteiden arvostusta kuluttajien keskuudessa. Se ei myöskään saa kannustaa kuluttajia ostamaan kotimaisia tuotteita yksinomaan niiden kotimaisuuden vuoksi.
- 19 Sitä vastoin 30 artiklan määräykset eivät estä tällaista elintä tuomasta mainonnastaan esiin kyseisessä jäsenvaltiossa tuotettujen hedelmien erityisiä ominaispiirteitä tai järjestämästä tiettyjen lajikkeiden myynnin edistämiseksi kampanjoita, joissa tuodaan esiin niiden erityisominaisuuksia, vaikka kyseiset lajikkeet olisivat tyypillisiä kotimaiselle tuotannolle.

- 20 Yhteisöjen tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa komissio on esittänyt, että tiettyjen lajikkeiden myynnin edistämiseksi järjestetyistä kampanjoista voi olla seurauksena, että näillä lajikkeilla syrjäytetään markkinoilta toisia lajikkeita ja että kyseisessä jäsenvaltiossa tai muissa, viimeksi mainittuja lajikkeita vievissä jäsenvaltioissa joudutaan soveltamaan tällaisten lajikkeiden osalta yhteisessä markkinajärjestelyssä määrättyjä interventiotoinenpiteitä.
- 21 Vaikka on totta, että tällainen yhteisen markkinajärjestelyn asianmukaisen toiminnan kanssa yhteensoveltumaton kilpailuedellytysten vääristymä voi ilmetä markkinoilla, joilla mainostetaan yksinomaan tai pääasiallisesti tiettyjä lajikkeita muiden lajikkeiden kustannuksella, tällä näkökohdalla ei voida kuitenkaan perustella kaikkien sellaisten myyminen edistämiskampanjoiden kieltämistä, joissa Councilin kaltainen elin korostaa tiettyjen lajikkeiden erityisominaisuuksia ja tuo esiin näille lajikkeille erityisen hyvin soveltuvia käyttötapoja.

Tuotteiden laatuun liittyvät toimet

- 22 Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoilla kaupan pidettyjen kotimaisten hedelmien laadun osalta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Council antaa suosituksia kaupan pidettävien hedelmien koosta myyntikauden alussa ja että nämä suositukset ovat tiukempia kuin yhteisön laatuvaatimuksiin sisältyvät määräykset. Lisäksi Councilin vuosikertomuksista ilmenee, että se tekee tarkastuskäyntejä tukkumarkkinoille ja ilmoittaa kyseisten suositusten noudattamatta jättämisistä asianomaisille tuottajille ja järjestöille, joiden jäseniä kyseiset tukkukauppiat ovat.
- 23 Tältä osin on aiheellista tähdentää, että hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä annettuun säännöstöön sisältyy laatuvaatimusjärjestelmä, jota sovelletaan tässä tarkoitettuihin tuotteisiin ja joka on luonteeltaan tyhjentävä. Jollei kyseisessä säännöstössä toisin määrätä, jäsenvaltiot ja etenkin Councilin kaltaiset elimet eivät näin ollen saa antaa yksipuolisia määräyksiä tuottajien myymien hedelmien laadusta.
- 24 Yhteisön säännöt eivät tosin estä tuotteiden laatuun perustuvaa kilpailua jäsenvaltion tuottajien kesken tai näiden ja tuojien välillä. Ne eivät myöskään estä tuottajia vaalimasta kotimaisten tuotteiden mainetta eivätkä ne estä Councilin kaltaista elintä antamasta tuottajille tätä koskevaa neuvontaa, jos se annetaan pelkinä myytävien hedelmien laatua ja esillepanoa koskevinä suosituksina. Sitä vastoin kaikki tällaisen elimen pyrkimykset pakottaa tuottajat noudattamaan kyseisiä suosituksia mitä tahansa seuraamuksia määräämällä tai käyttämällä hyväkseen perussääntönsä mukaista arvovaltaa tuottajien tai kauppiaiden painostamiseksi olisivat vastoin yhteisön säännösten tyhjentävää luonnetta.

- 25 Kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida edellä esitettyjen tulkintaan tarvittavien tietojen perusteella, onko se tapa, jolla Council on hoitanut kansallisen säännösten mukaan sille uskottuja tehtäviä, ollut ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, ja jos on, miten suuresta ristiriidasta on kysymys.

Pakollinen jäsenyys

- 26 Ensimmäisen kysymyksen ii ja v kohdassa kansallinen tuomioistuin kysyy erityisesti, estävätkö tässä kysymyksessä mainitut yhteisön säännökset ja määräykset sen, että tuottajien, joiden tuotantokapasiteetti ylittää tietyt rajat, on liityttävä jäseniksi käsiteltävänä olevassa tapauksessa tarkoitetun kaltaiseen elimeen.
- 27 Tältä osin on todettava, ettei edellä mainitun asetuksen (ETY) N:o 1035/72 II osaston tuottajajärjestöjä koskevissa säännöksissä suljeta pois mahdollisuutta, että olisi muita järjestöjä, joihin tuottajien on liityttävä jäseniksi. Edelleen on syytä huomauttaa, että asiakirja-aineiston sisältämien tietojen mukaan kyseinen elin ei hoida yhteisön sisäiseen kauppaan liittyviä tehtäviä.
- 28 Näin ollen velvoitetta liittyä jäseneksi tällaiseen elimeen voidaan pitää yhteensoveltumattomana kysymyksessä mainittujen säännösten ja määräysten kanssa ainoastaan, jos kyseisen elimen toimet itsessään ovat kyseisten säännösten ja määräysten vastaisia.

Tuottajien maksettavaksi määrätty maksu

- 29 Ensimmäisen kysymyksen iv kohdassa kansallinen tuomioistuin kysyy lisäksi, onko käsiteltävänä olevassa tapauksessa tarkoitetun kaltaisen maksu sellaisenaan yhteensoveltumaton tässä kysymyksessä mainittujen yhteisön säännösten ja määräysten kanssa.
- 30 Perustamissopimuksen 30 ja 34 artiklan osalta on tässä yhteydessä tarpeen ainoastaan palauttaa mieliin, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa 22.3.1977 antamassaan tuomiossa (asia 74/76, Iannelli & Volpi, Kok. 1977, s. 557) todennut, verot ja maksut eivät verotuksellisia tai niitä vaikutukseltaan vastaavina toimenpiteinä kuulu mainittujen artiklojen vaan perustamissopimuksen 9-16 ja 95 artiklan soveltamisalaan. Koska kyseistä maksua ei sovelleta maahan tuotuihin tuotteisiin ja koska sitä kannetaan vientiin tarkoitetuista tuotteista samoin edellytyksin kuin sisämarkkinoilla myytäväksi tarkoitetuista tuotteista, tällainen maksu ei myöskään aiheuta ongelmia viimeksi mainittujen artikloiden kannalta.

- 31 Toisaalta maataloustuottajien maksettavaksi määrätty maksu on yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön ja erityisesti sen 26.10.1983 antaman tuomion (asia 297/82, *De samvirkende danske Landboforeninger*, Kok. 1983, s. 3299) mukaan yhteensoveltumaton maatalouspolitiikkaa koskevien yhteisön säännösten ja määräysten kanssa siltä osin kuin kyseisellä maksulla on joko sen vuoksi, että se vaikuttaa hinnanmuodostukseen, tai siitä mahdollisesti aiheutuvan maatilarakenteen muutoksen vuoksi yhteisten markkinajärjestelyjen osana olevien järjestelmien toimintaa haittaava vaikutus. Vaikka kansallisen tuomioistuimen asiana onkin arvioida, onko sen käsiteltäväksi saatetulla maksulla tosiasiallisesti ollut tällaisia vaikutuksia ja, jos on, miten merkittävistä vaikutuksista on kysymys, on kuitenkin aiheellista huomauttaa, että pääsääntöisesti tällaisia vaikutuksia ei voida katsoa olleen maksulla, jonka tuotto on käytetty pääasiallisesti sellaiseen mainontaan, joka tuottajien olisi muutoin ollut itse rahoitettava.
- 32 On kuitenkin syytä tähdentää, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa tarkoitetun kaltaisen maksun kantaminen on yhteisön oikeuden vastaista, siltä osin kuin kyseistä maksua käytetään sellaisten toimien rahoittamiseen, jotka ovat yhteensoveltumattomia ennakkoratkaisukysymyksessä mainittujen säännösten ja määräysten kanssa.
- 33 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että
- a) tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja maataloutta koskevat perustamissopimuksen määräykset ja hedelmä- ja vihanneksien yhteistä markkinajärjestelyä koskeva säännöstö eivät estä jäsenvaltiota toteuttamasta tai pitämästä voimassa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimenpiteitä, joilla
 - i) perustetaan hedelmäntuotantoalan kehittämisestä vastaava neuvosto, jonka jäsenet toimivaltainen ministeriö nimittää erityisesti kyseisten tuottajien keskuudesta,
 - ja
 - ii) velvoitetaan ainoastaan sellaiset kyseisen alan tuottajat, joiden hedelmäviljelmän suuruus ylittää vahvistetut vähimmäisrajat, rekisteröitymään kyseisessä neuvostossa, toimittamaan sille tilastotietoja ja selvitystä alalla toteuttamistaan toimista ja rahoittamaan kyseisen neuvoston hallinto- ja muita kustannuksia maksamalla vuotuista maksua,

jos kyseisen neuvoston toimet koostuvat tilastojen laatimisesta, tutkimusten edistämisestä tai toteuttamisesta, niiden tulosten saattamisesta tuottajien käyttöön ja hedelmäntuotantoa koskevan teknisen neuvonnan antamisesta tuottajille;

- b) mainitut säännökset ja määräykset eivät estä tällaista neuvostoa tuomasta mainonnassaan esiin kyseisessä jäsenvaltiossa tuotettujen hedelmien erityisiä ominaispiirteitä tai järjestämästä tiettyjen lajikkeiden myynnin edistämiseksi kampanjoita, joissa tuodaan esiin niiden erityisominaisuuksia, vaikka kyseiset lajikkeet olisivat tyyppillisiä kotimaiselle tuotannolle; sitä vastoin olisi perustamissopimuksen 30 artiklan vastaista, jos tällainen elin harjoittaisi mainontaa, jonka tarkoituksena on koettaa estää kuluttajia ostamasta muiden jäsenvaltioiden tuotteita, vähentää näiden tuotteiden arvostusta kuluttajien keskuudessa tai kannustaa kuluttajia ostamaan kotimaisia tuotteita yksinomaan niiden kotimaisuuden vuoksi;
- c) kyseiset säännökset ja määräykset eivät myöskään estä tällaista neuvostoa antamasta tuottajille yleisten neuvontatehtäviensä yhteydessä kaupan pidettävien hedelmien laatua ja esillepanoa koskevia suosituksia; sitä vastoin olisi yhteisen laatuvaatimusjärjestelmän tyhjentävän luonteen vastaista, jos tällainen elin pyrkisi pakottamaan tuottajat noudattamaan näistä yhteisistä vaatimuksista poikkeavia vaatimuksia mitä tahansa seuraamuksia määräämällä tai käyttämällä hyväkseen perussääntönsä mukaista arvovaltaa tuottajien tai kauppiaiden painostamiseksi;
- d) edellä mainitut säännökset ja määräykset estävät sen, että tuottajien on liityttävä jäseniksi tällaiseen elimeen tai rahoitettava sen toimia maksamalla tietyn maksun, jos kyseiset toimet ovat mainittujen säännösten ja määräysten vastaisia.

Toinen kysymys

- 34 Kuten edellä esitetystä ilmenee, ensimmäiseen kysymykseen annetussa vastauksessa otetaan huomioon sekä kyseisen elimen hoitamien tehtävien luonne että sen oma luonne jäsenvaltion hallituksen perustamana ja kansallisessa säännöstössä tuottajien maksettavaksi määrätyllä maksulla rahoitettuna elimenä. Sitä vastoin hallituksen mainittua elintä perustaessaan noudattamalla menettelyllä tai etenkin niiden kuulemismenettelyjen luonteella ja tuloksilla, jotka hallitus mahdollisesti toteutti, ennen kuin se teki päätöksensä elimen perustamisesta tai säilyttämisestä, ei ole mitään merkitystä annettavan vastauksen kannalta.

35 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, ettei sillä, että tuottajat, jotka edustavat yli puolta viljelystä alasta, ovat antaneet nimenomaisen hyväksyntänsä kyseisen neuvoston perustamiselle ja säilyttämiselle ja että tässä yhteydessä on kuultu järjestöjä, jotka otaksuttavasti edustavat suurta osaa alalla toimivista tai työskentelevistä henkilöistä, ole vaikutusta ensimmäiseen kysymykseen annettuun vastaukseen.

Kolmas kysymys

36 Tämän kysymyksensä kansallinen tuomioistuin esittää saadakseen ne yhteisön oikeuden tulkintaan tarvittavat tiedot, joiden perusteella se voisi päättää, mitä seurauksia on kyseisen järjestelmän mahdollisesta yhteensoveltumattomuudesta niiden yhteisön säännösten ja määräysten kanssa, jotka sen ensimmäisessä kysymyksessä mainitaan.

37 Tältä osin on aiheellista ensiksi tähdentää, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 30 ja 34 artiklassa perustetaan yksityisille oikeussubjekteille oikeuksia, joihin nämä voivat vedota jäsenvaltion tuomioistuimissa. Yhteisestä markkinajärjestelystä annetuilla asetuksilla on puolestaan sama välitön oikeusvaikutus sen vuoksi, että perustamissopimuksen 189 artiklan mukaan asetuksia sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

38 Toiseksi on aiheellista palauttaa mieliin, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on muun muassa 27.3.1980 antamassaan tuomiossa (asia 61/79, Denkvit Italiana, Kok. 1980, s. 1205) todennut, kansallinen tuomioistuin voi soveltaa ja sen on sovellettava yhteisöjen tuomioistuimen perustamissopimuksen 177 artiklaan perustuvaan menettelyssä yhteisön oikeuden säännöistä antamaa tulkintaa myös ennen tulkintapyyntöä koskevan päätöksen antamista syntyneisiin ja perustettuihin oikeussuhteisiin, jos edellytykset kyseisten sääntöjen soveltamista koskevan asian käsittelemiselle toimivaltaisissa tuomioistuimissa muuten täyttyvät.

39 Edellä esitetystä seuraa, että edellä mainittuihin yhteisön säännöksiin ja määräyksiin voidaan vedota puolustautumiskeinona kyseisten säännösten ja määräysten kanssa yhteensoveltumattoman maksun maksamisvaatimusta vastaan ja että niiden perusteella voidaan myös vaatia tällaisen perusteettomasti kannetun maksun palauttamista.

- 40 Jos maksua käytetään sellaisen elimen rahoittamiseen, jonka toimet todetaan osittain yhteisön oikeuden vastaisiksi, kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko maksu tämän vuoksi näiden toimien merkitys huomioon ottaen lainvastainen ja edellyttääkö tämä maksusta vapauttamista kokonaan tai osittain.
- 41 Kansallisen tuomioistuimen asiana on myös päättää kansallisen oikeuden perusteella, onko tällainen maksu palautettava ja missä määrin näin on tehtävä sekä voidaanko kyseinen oikeus takaisinsaantiin katsoa kompensoiduksi niillä välittömillä eduilla, joita mainitun elimen toimet ovat asianomaiselle maksuvelvolliselle tuottaneet, tai missä määrin näin on tapahtunut.
- 42 Näin ollen kolmanteen kysymykseen on vastattava, että
- a) perustamissopimuksen 30 ja 34 artiklassa ja yhteisestä markkinajärjestelystä annetuissa asetuksissa perustetaan yksityisille oikeuksia, joihin nämä voivat vedota jäsenvaltion tuomioistuimissa;
 - b) kyseisiin säännöksiin ja määräyksiin voidaan vedota puolustautumiskeinona niiden kanssa yhteensoveltumattoman maksun maksamisvaatimusta vastaan, ja niiden perusteella voidaan vaatia tällaisen maksun palauttamista, vaikka maksu olisi maksettu ennen ajankohtaa, jolloin yhteisöjen tuomioistuin on antanut perustamissopimuksen 177 artiklaan perustuvassa menettelyssä tulkinnan, josta kyseinen yhteensoveltumattomuus ilmenee;
 - c) jos maksua käytetään sellaisen elimen rahoittamiseen, jonka toimet todetaan osittain yhteisön oikeuden vastaisiksi, kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko maksu tämän vuoksi näiden toimien merkitys huomioon ottaen lainvastainen ja edellyttääkö tämä maksusta vapauttamista kokonaan tai osittain;
 - d) viimeksi mainitussa tapauksessa kansallisen tuomioistuimen asiana on myös päättää kansallisen oikeuden perusteella, onko tällainen maksu palautettava ja missä määrin näin on tehtävä sekä voidaanko kyseinen oikeus takaisinsaantiin katsoa kompensoiduksi niillä välittömillä eduilla, joita mainitun elimen toimet ovat asianomaiselle maksuvelvolliselle tuottaneet, tai missä määrin näin on tapahtunut.

Neljäs kysymys

- 43 Neljännessä kysymyksessään kansallinen tuomioistuin kysyy pääasiallisesti, onko perustamissopimuksen 30 ja 34 artiklassa määrätty määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden poistaminen toteutunut niiden tuotteiden osalta, jotka kuuluivat yhteiseen markkinajärjestelyyn Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisajankohtana, 1.2.1973 kuten liittymisasiakirjan 60 artiklan 1 kohdassa määrätään vai vasta kyseisen asiakirjan 42 artiklan toisessa kohdassa esitetyn yleisen säännön mukaisena ajankohtana eli 1.1.1975.
- 44 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on 29.3.1979 antamassaan tuomiossa (asia 231/78, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, Kok. 1979, s. 1447) todennut, 60 artiklan määräyksissä poiketaan 42 artiklassa määrättyistä yleisistä säännöistä.
- 45 Näin ollen neljänten kysymykseen on vastattava, että niiden tuotteiden osalta, jotka kuuluivat yhteiseen maatalouden markkinajärjestelyyn Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisajankohtana, määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltämisestä koskevia perustamissopimuksen määräyksiä on ollut sovellettava Yhdistyneessä kuningaskunnassa liittymisasiakirjan 60 artiklan 1 kohdan mukaisesti 1 päivästä helmikuuta 1973.

Oikeudenkäyntikulut

- 46 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Tanskan hallitukselle, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tunbridge Wells County Courtin 19.7.1982 tekemällään päätöksellä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

- 1) a) Tavaroiden vapaata liikkuvuutta ja maataloutta koskevat perustamissopimuksen määräykset ja hedelmä- ja vihannesalan yhteistä markkinajärjestelyä koskeva säännöstö eivät estä jäsenvaltiota toteuttamasta tai pitämästä voimassa lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia toimenpiteitä, joilla
 - i) perustetaan hedelmäntuotantoalan kehittämisestä vastaava neuvosto, jonka jäsenet toimivaltainen ministeriö nimittää erityisesti kyseisten tuottajien keskuudesta,

ja
 - ii) veloitetaan ainoastaan sellaiset kyseisen alan tuottajat, joiden hedelmäviljelmän suuruus ylittää vahvistetut vähimmäisrajat, rekisteröitymään kyseisessä neuvostossa, toimittamaan sille tilastotietoja ja selvitystä alalla toteuttamistaan toimista ja rahoittamaan kyseisen neuvoston hallinto- ja muita kustannuksia maksamalla vuotuista maksua,

jos kyseisen neuvoston toimet koostuvat tilastojen laatimisesta, tutkimusten edistämisestä tai toteuttamisesta, niiden tulosten saattamisesta tuottajien käyttöön ja hedelmäntuotantoa koskevan teknisen neuvonnan antamisesta tuottajille;
- b) mainitut säännökset ja määräykset eivät estä tällaista neuvostoa tuomasta mainonnassaan esiin kyseisessä jäsenvaltiossa tuotettujen hedelmien erityisiä ominaispiirteitä tai järjestämästä tiettyjen lajikkeiden myynnin edistämiseksi kampanjoita, joissa tuodaan esiin niiden erityisominaisuuksia, vaikka kyseiset lajikkeet olisivat tyypillisiä kotimaiselle tuotannolle; sitä vastoin olisi perustamissopimuksen 30 artiklan vastaista, jos tällainen elin harjoittaisi mainontaa, jonka tarkoituksena on koettaa estää kuluttajia ostamasta muiden jäsenvaltioiden tuotteita, vähentää näiden tuotteiden arvostusta kuluttajien keskuudessa tai kannustaa kuluttajia ostamaan kotimaisia tuotteita yksinomaan niiden kotimaisuuden vuoksi;
- c) kyseiset säännökset ja määräykset eivät myöskään estä tällaista neuvostoa antamasta tuottajille yleisten neuvontatehtäviensä yhteydessä kaupan pidettävien hedelmien laatua ja esillepanoa koskevia suosituksia; sitä vastoin olisi yhteisen laatuvaatimusjärjestelmän tyhjentävän luonteen vastaista, jos tällainen elin pyrkisi pakottamaan

tuottajat noudattamaan näistä yhteisistä vaatimuksista poikkeavia vaatimuksia mitä tahansa seuraamuksia määräämällä tai käyttämällä hyväkseen perussääntönsä mukaista arvovaltaa tuottajien tai kauppioiden painostamiseksi;

- d) edellä mainitut säännökset ja määräykset estävät sen, että tuottajien on liityttävä jäseniksi tällaiseen elimeen tai rahoitettava sen toimia maksamalla tietyn maksun, jos kyseiset toimet ovat mainittujen säännösten ja määräysten vastaisia.

2) Sillä, että tuottajat, jotka edustavat yli puolta viljelystä alasta, ovat antaneet nimenomaisen hyväksyntänsä kyseisen neuvoston perustamiselle ja säilyttämiselle ja että tässä yhteydessä on kuultu järjestöjä, jotka otaksuttavasti edustavat suurta osaa alalla toimivista tai työskentelevistä henkilöistä, ei ole vaikutusta ensimmäiseen kysymykseen annettuun vastaukseen.

3) a) Perustamissopimuksen 30 ja 34 artiklassa ja yhteisestä markkinajärjestelystä annetuissa asetuksissa perustetaan yksityisille oikeuksia, joihin nämä voivat vedota jäsenvaltion tuomioistuimissa;

b) kyseisiin säännöksiin ja määräyksiin voidaan vedota puolustautumiskeinona niiden kanssa yhteensoveltumattoman maksun maksamisvaatimusta vastaan, ja niiden perusteella voidaan vaatia tällaisen maksun palauttamista, vaikka maksu olisi maksettu ennen ajankohdtaa, jolloin yhteisöjen tuomioistuin on antanut perustamissopimuksen 177 artiklaan perustuvassa menettelyssä tulkinnan, josta kyseinen yhteensoveltumattomuus ilmenee;

c) jos maksua käytetään sellaisen elimen rahoittamiseen, jonka toimet todetaan osittain yhteisön oikeuden vastaisiksi, kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida, onko maksu tämän vuoksi näiden toimien merkitys huomioon ottaen lainvastainen ja edellyttääkö tämä maksusta vapauttamista kokonaan tai osittain;

d) viimeksi mainitussa tapauksessa kansallisen tuomioistuimen asiana on myös päättää kansallisen oikeuden perusteella, onko tällainen maksu palautettava ja missä määrin näin on tehtävä sekä voidaanko kyseinen oikeus takaisinsaantiin katsoa kompensoiduksi niillä välittömillä eduilla, joita mainitun elimen toimet ovat asianomaiselle maksuvelvolliselle tuottaneet, tai missä määrin näin on tapahtunut.

- 4) Niiden tuotteiden osalta, jotka kuuluivat yhteiseen maatalouden markkinajärjestelyyn Yhdistyneen kuningaskunnan liittymisajankohtana, määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltämistä koskevia perustamissopimuksen määräyksiä on ollut sovellettava Yhdistyneessä kuningaskunnassa liittymisasiakirjan 60 artiklan 1 kohdan mukaisesti 1 päivästä helmikuuta 1973.

Mertens de Wilmars

Koopmans

Bahlmann

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keeffe

Bosco

Due

Everling

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä joulukuuta 1983.

H. A. Rühl

määrätty kirjaaja

johtava hallintovirkamies

J. Mertens de Wilmars

presidentti